

**ПРИВАТНА УСТАНОВА
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
«БЕЙТ-ХАНА»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Голова приймальної комісії

Р. С. Аронова

2022 р.

**ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**
(на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»/
«молодший фаховий бакалавр», освітнього рівня «молодший бакалавр»)

Спеціальність: 053 Психологія

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Укладач: к. псих. н. Колінець Г. Г., к. псих. н. Ярошко М. М.,
д. мед. н. Первий В. С.

Розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри педагогіки та психології
Протокол № __ від «__» _____ 2022 р.
Зав. каф. _____ д.пед.н., проф. Сапожников С. В.

ДНІПРО-2022

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальні дисципліни «Загальна психологія» та «Вікова психологія» – профільуючі для спеціальності 053 «Психологія». Вони забезпечують основну теоретичну і практичну підготовку студентів і покликані максимально використати творчий потенціал, активність, самостійність і відповідальність кожного студента в оволодінні профільуючою навчальною дисципліною і професійними вміннями.

Програма вступного іспиту з загальної та вікової психології орієнтована на виявлення рівня теоретичної підготовки майбутніх психологів. Вона відповідає змісту програм з загальної і вікової психології і містить у повному обсязі основні педагогічні категорії, поняття, терміни, факти.

Пропонована програма передбачає чітке конструювання і розподіл навчального матеріалу за такими **основними розділами:**

1. Загальні питання з загальної психології.
2. Загальні питання з вікової психології.

Програма передбачає перевірку засвоєння абітурієнтами теоретичних основ сучасної психологічної науки, ступінь розвитку їх професійного мислення та оволодіння практичними вміннями і навичками, необхідними для ефективної роботи в галузі психології.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»

- 1. Предмет психології* Основні галузі психологічних знань. Принципи класифікації галузей психології, структура сучасної психологічної науки. Поняття про загальну психологію. Зв'язок психології з іншими науками. Психологія та педагогіка. Психологія і філософія. Психологія і соціологія
- 2. Методи дослідження в сучасній психології.* Основні методи дослідження в психології. Спостереження, його різновиди. Вимоги до наукового спостереження. Експеримент. Види експерименту, їх характеристики. Додаткові, методи психології: тест, опитування, аналіз продуктів діяльності. Особливості, позитивні і негативні сторони додаткових методів психології.
- 3. Відчуття.* Поняття про відчуття. Їх роль у житті та діяльності людини. Рефлекторна природа відчуттів, рецептори та аналізатори. Класифікації та різновиди відчуттів. Характер відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість відчуттів. Основні властивості віку. Сенсibiliзація. Синестезія. Адаптація відчуттів та її види.
- 4. Сприймання.* Поняття про сприймання. Властивості сприймань: предметність, цілісність структурність, константність, осмисленість. Аперцепція. Класифікація сприймань, сприймань. Сприймання простору, руху, часу.
- 5. Мислення.* Поняття про мислення як вищу форму пізнавальної діяльності людини. Особливості процесу мислення. Розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, класифікація, систематизація. Форми мислення. Поняття, його види та основні характеристики. Судження та умовивід як форми мислення, їх різновиди. Міркування. Основні види мислення: наочно-дійове, наочно-образне, словесно-логічне. Індивідуальні особливості мислення.
- 6. Пам'ять.* Поняття про пам'ять. Теорії пам'яті. Різновиди пам'яті. Характеристика основних процесів пам'яті. Запам'ятовування та його

різновиди. Відтворення та його різновиди, забування та його причини. Типи пам'яті та її індивідуальні особливості.

7. *Уява*. Поняття про уяву. Уява як специфічний вид діяльності. Уява і особистість. Фізіологічне підґрунтя уяви. Процес створення образів уяви. Аглотинація. Гіперболізація. Наголошування. Типізація. Різновиди уяви. Мимовільна та довільна уява. Творча і репродуктивна уяви. Художня, технічна та наукова уява. Мрія як особлива форма уяви.

8. *Темперамент*. Поняття про темперамент. Історія уявлень про темперамент. Фізіологічна основа темпераменту. Типи вищої нервової діяльності і темперамент. Типи темпераменту та їх психологічна характеристика. Сангвінік, холерик, флегматик, меланхолік. Основні властивості темпераменту: сензитивність, реактивність, пластичність, ригідність, резистентність, екстравертованість та інтровертованість. Роль темпераменту в діяльності людини.

8. *Здібності*. Поняття про здібності. Якісна і кількісна характеристика здібностей. Структура здібностей. Різновиди здібностей. Загальні і спеціальні здібності. Здібності і типи людей. Природні передумови формування здібностей. Індивідуальні відмінності у здібностях.

9. *Характер*. Поняття про характер. Природні та соціальні передумови формування характеру. Структура характеру. Зв'язок рис характеру. Акцентуації характеру. Вчення про характер в історії психології. Формування характеру. Характер і обставини. Вчинок і формування характеру. Характер і темперамент.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ»

1. Психічний розвиток немовляти. Роль спілкування дитини з дорослим у психічному розвитку немовляти. Особливості спілкування дитини з дорослим упродовж немовлячого віку. Спільна діяльність дорослого і дитини. Наслідування. Експресивні дії як основний засіб спілкування в немовлячому віці. Формування передумов засвоєння мовлення. Лепет.

Розвиток рухів. Тримання голівки, сидання, повзання, стояння, ходіння. Прогресивні і тупикові види рухів. Розвиток дій. Хапання. Маніпуляції спрямовані на предмет і маніпуляції спрямовані на результат. Пізнавальний розвиток дитини немовлячого віку. Розвиток орієнтування в оточуючому світі. Криза одного року.

2. Загальна характеристика раннього віку. Характеристика соціальної ситуації розвитку дитини раннього віку. Основні новоутворення раннього віку. Прямоходіння, розвиток предметної діяльності та оволодіння мовою - найважливіші досягнення дитини в ранньому віці. Ситуативність як головна характеристика раннього віку.

Предметно-маніпулятивна діяльність - провідний вид діяльності в ранньому віці. Розвиток маніпуляцій. Основні етапи розвитку предметних дій в ранньому дитинстві. Співвідносні та орудійні дії. Стадії розвитку орудійних та співвідносних дій.

3. Розвиток пізнавальної сфери дитини раннього віку. Розвиток мовлення в ранньому дитинстві. Активний і пасивний словник. Кількісна і якісна характеристика активного словника на різних вікових відрізках раннього віку. Автономне мовлення.

Розвиток сприймання і утворення уявлень про властивості предметів. Розвиток наочно-дійового мислення в предметній діяльності дитини раннього віку. Розвиток пам'яті та уваги у ранньому віці.

4. Передумови формування особистості дитини раннього віку. Оволодіння

мовленням, предметно-маніпулятивною діяльністю і самостійним способом пересування основні фактори зародження самосвідомості дитини. Етапи формування самосвідомості. Формування самооцінки дитини раннього віку. Роль імені у становленні особистості дитини раннього віку.

Розвиток почуттів. Особливості емоційної сфери дитини раннього віку. Виникнення прагнення до самостійності.

Криза трьох років. Основні прояви кризи трьох років. Особистісні новоутворення в період кризи трьох років. Можливі шляхи виходу із кризи.

5. Психологічна характеристика діяльності дитини дошкільного віку.

Загальна характеристика ігрової діяльності дошкільника. Розвиток ігрової діяльності в дошкільному віці. Соціально-історична природа гри. Значення гри в житті дитини.

6. Пізнавальний розвиток дитини дошкільного віку. Особливості уявлень дошкільника про оточуючий світ. Опосередкованість пізнавальних інтересів дитини. Розвиток активності та самостійності розумової діяльності дошкільника.

Сенсорний розвиток дошкільника. Сенсорні еталони. Орієнтування в просторі. Орієнтування в часі. Розвиток уваги та пам'яті дошкільника. Розвиток уяви дошкільника. Функції уяви дошкільника та етапи її розвитку. Форми прояву уяви дошкільника.

7. Формування особистості дитини дошкільного віку. Соціальна ситуація розвитку в дошкільному віці. Вплив дорослого на розвиток особистості дошкільника. Формування самосвідомості. Самооцінка. Основні мотиви поведінки. Формування моральних якостей особистості. Розвиток почуттів. Потреба в любові і заохоченні. Ревнощі. Співчуття. Страхи. Розвиток довільної поведінки в дошкільному віці. Спілкування та взаємини дошкільника з ровесниками.

8. Психічний розвиток і нормування особистості молодшого школяра. Зміна об'єктивних умов психічного розвитку з приходом дитини в школу. Учбова діяльність як ведучий вид діяльності, який визначає психічний

розвиток молодших школярів. Формування особистості молодшого школяра. Формування характеру. Розвиток пізнавальної діяльності молодшого школяра. Розвиток уваги і уважності. Розвиток сприймання і спостережливості. Розвиток пам'яті і формування прийомів запам'ятовування. Розвиток мислення і формування прийомів і способів розумової діяльності. Розвиток уяви. Розвиток мови в молодшому шкільному віці.

9. Психологія підлітка. Розвиток психічних пізнавальних процесів у підлітковому віці.

Формування особистості у підлітковому віці. Соціальна ситуація розвитку у підлітковому віці. Взаємини з дорослими та ровесниками у підлітковому віці. Міжособистісне спілкування у підлітковому віці. Криза підліткового віку.

10. Психологія ранньої юності. Розвиток психічних пізнавальних процесів у юнацькому віці. Психологічні новоутворення юнацького віку. Професійне та особистісне самовизначення у юнацькому віці.

Формування особистості у юнацькому віці. Соціальна ситуація розвитку у юнацькому віці. Взаємини з дорослими та ровесниками у юнацькому віці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ

«ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ».

1. Бондарчук О. І. Загальна психологія / О. І. Бондарчук, О. Л. Туриніна. – К: Логос, 2004. – 140 с.
2. Скрипченко О. Загальна психологія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. – К: Каравела, 2011. – 464 с.
3. Загальна психологія: Підруч. для студентів вищих навчальних закладів / С. Д. Максименко, В. О. Зайчук, В. В. Клименко, В. О. Соловієнко. – К: Форум, 2000. – 543 с.
4. Загальна психологія: Хрестоматія: Навч. посібник / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К: Каравела, 2007. – 640 с.

5. М'ясоїд П. А. Загальна психологія / П. А. М'ясоїд. – К: Вища школа, 2011. – 487 с.
6. Максименко С. Д. Загальна психологія / С. Д. Максименко. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 701 с.
7. Трофімов Ю. Л. Психологія: Підручник / Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук. – К: Либідь, 2001. – 560 с. – (3-тє вид., стереотип.).
8. Загальна психологія. Навч. посіб / О. П. Сергеєнкова, О. А. Столярчук, О. П. Коханова, О. В. Пасєка. – К: Центр учбової літератур, 2012. – 296 с.
9. Павелків В. Р. Загальна психологія. Підручник / Р. В. Павелків. – К: Кондор, 2009. – 576 с.

**РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА З ДИСЦИПЛІНИ
«ВІКОВА ПСИХОЛОГІЯ».**

1. Василенко Л. П. Вікова психологія. – Навч. посібник / Л. П. Василенко, М. В. Савчин. – К: Академвидав, 2005. – 360 с.
2. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія. Навч. посіб. / О. Г. Видра. – К: Центр учбової літератури, 2011. – 112 с.
3. Дуткевич Т. Д. Дошкільна психологія: Навч. посіб. / Т. Д. Дуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 392 с.
4. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук. – К: Просвіта, 2001.– 112 с.
5. Заброцький М. М. Вікова психологія / М. М. Заброцький. – К: МАУП, 2008. – 92 с
6. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психологія (курс лекцій): Навчальний посібник / В. П. Кутішенко. – К: Центр навчальної літератури, 2005. – 128 с.
7. Павелків Р. В. Вікова психологія: підручник / Р. В. Павелків. – К: Кондор, 2011. – 469 с.

8. Приходько Ю. О. Нариси становлення та розвитку дитячої психології: Навчальний посібник для вищих навч. закладів / Ю. О. Приходько. – К: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2009. – 205 с.
9. Титаренко Т. М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т. М. Титаренко. – К: Либідь, 2003. – 376 с.
10. Токарева Н. М. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів] / Н. М. Токарева, А. В. Шамне. – К, 2017. – 548 с.